

Opdracht 2

Van breng- en haalmomenten naar ontmoetingsmomenten

De breng- en haalmomenten zijn in veel scholen reeds dagelijkse ontmoetingsmomenten tussen leerkrachten en ouders. Ga na hoe deze momenten in jouw school verlopen. Zoek uit hoe je die ontmoetingen verder kunt optimaliseren. We bieden twee hulpmiddelen aan - richtvragen en voorbeelden - om op ideeën te komen.

1. RICHTVRAGEN

Bekijk de vragen, ga na hoe een en ander verloopt in jouw school en waar je kunt op inspelen.

Om zo veel mogelijk informatie en ideeën te verzamelen, beantwoordt iedereen eerst individueel alle richtvragen en doet voorstellen. Doe dit zo uitgebreid mogelijk (bijvoorbeeld minstens 10 voorstellen elk). Wissel dan eerst de informatie uit. Elk groepje gaat daarna vrij associëren over de voorstellen: eerst een paar rondjes waarbij ieder om de beurt een eigen idee naar voren brengt, daarna enkele rondjes waarbij je door gaat op elkaars voorstellen. Tijdens deze rondjes wordt er hoogstens om meer informatie gevraagd. Discussies zijn in deze fase uit den boze. Selecteer vervolgens de voor jouw school meest bruikbare en interessante voorstellen. Leg er minstens drie voor aan het plenum.

- Brengen ouders hun kinderen naar school? Welke (groot)ouders? Waar zetten ze de kinderen af? Aan de poort? Op de speelplaats? In de klas? ... Blijven ouders staan? Zijn daar leerkrachten aanwezig? Kunnen die leerkrachten een praatje slaan met de ouders?

Een school ziet dat vooral 's morgens een heleboel ouders de school in en uit lopen. Het team stelt naast de beurtrol voor toezicht op de kinderen, ook een ochtendlijke beurtrol op voor een ontvangstcomité van de ouders op de speelplaats. De directie is ook van de partij. Het ontvangstcomité begroet de ouders, maakt een praatje, maar dat moet uiteraard niet elke dag met elke ouder.

- Heeft de school een gezellig lokaal voor ouders? Hoe vaak is het open? Kunnen ze daar koffie zetten en praten over wat hen aanbelangt? Zijn directie en leerkrachten daar om de beurt bij aanwezig?

Ouders kunnen op school tweemaal per week zelf koffie zetten in hun eigen lokaal. De directeur of een leerkracht steekt even zijn hoofd om de deur of drinkt een kopje koffie mee. Vooral op woensdagvoormiddag komen er veel ouders langs. Ook vóór de inrichting van het ouderlokaal was woensdag al de dag waarop er meer ouders samen op de speelplaats stonden. Het team heeft hier op ingespeeld om de ouders warm te maken voor het ouderlokaal.

- Waar wachten ouders hun kinderen op? Op de speelplaats zelf? Waar op de speelplaats? Waar komen kinderen en leerkrachten toe? Gaan leerkrachten en ouders naar elkaar toe? Staan ouders voor een gesloten poort te wachten? Hoelang staan ze daar? Komen ze daarna de speelplaats op? Blijven ze wachten aan de overkant van de straat? In de eigen wagen? Hoe verloopt het contact met ouders wiens kinderen na schooltijd op school opgevangen worden? Is er contact tussen de leerkrachten en de verzorgers van die opvang?
- Kunnen ouders de leerkrachten en de directie gemakkelijk bereiken?

Een team wordt geconfronteerd met een plezierig neveneffect van een verbouwing. Daardoor wordt de leraarskamer tijdelijk op het gelijkvloers ingericht. Deze kamer komt rechtstreeks uit op de speelplaats. Sinds deze verhuis is het informeel contact met de ouders toegenomen: de leerkrachten zijn letterlijk dichterbij en meer bereikbaar geworden voor de ouders. Het team neemt dan ook de optie om het lokaal permanent als leraarskamer te blijven gebruiken omdat ze deze plezierige en stimulerende contacten met de ouders willen behouden. Ze vinden het immers leuk dat ouders tussendoor bijvoorbeeld vertellen dat ze gisterenavond zo veel plezier beleefden aan het verhaaltje dat hun zoon moest lezen voor huiswerk.

Is de school toegankelijk? Kunnen ouders alle momenten binnenlopen? Is het duidelijk voor hen wie ze waar kunnen bereiken?

De schoolingang valt op in de straat. Binnenin de school staan wegwijzers gemaakt door de leerlingen. Op elk lokaal hangt een bordje. Dit zijn tekeningen, foto's of bas-reliëfs van de kinderen. Zo hoeven ouders (of andere bezoekers) geen half uur te zoeken voor ze de directie of leerkrachten vinden.

- Waar hangen de meest belangrijke mededelingen voor ouders? Bijvoorbeeld het weekmenu, activiteitenkalender, beurtrol voor de voor- en naschoolse opvang, leuke ideeën, het programma van de bosklassen, het adres van de website van de school,... Is dat een plaats waar ouders en leerkrachten vaak spontaan bijeen staan?

2. VOORBEELD

Bekijk het voorbeeld. Wat leer je hieruit? Om meer ideeën te genereren noteert iedereen eerst individueel een 10-tal antwoorden. Wissel de antwoorden uit: eerst een paar rondjes waarbij ieder om de beurt een eigen idee naar voor brengt, daarna enkele rondjes waarbij je doorgaat op elkaars voorstellen. Tijdens deze rondjes wordt er hoogstens om meer informatie gevraagd. Discussies zijn in deze fase uit den boze. Selecteer vervolgens de meest interessante voorstellen voor de eigen school. Leg er minstens drie voor aan het plenum.

In een Brussels kinderdagverblijf kloegen de professionele opvoedsters dat de ouders – en vooral de allochtone ouders – weinig 'interesse hadden voor wat er met hun kind gebeurde'. Bij navraag bleek die indruk gebaseerd op de observatie dat deze ouders nauwelijks binnenkwamen in de leefgroep en geen vragen stelden aan de opvoeders. Via het teamoverleg werd het 'avondcircuit' nagegaan. Toen bleek al gauw dat de ouders geen enkele reden had-

den om voorbij de glazen deur te komen. Alles wat ze nodig hadden (schoenen, jasje, enzovoort) bevond zich in de gang en zelfs de belangrijkste berichten aan de ouders (het menu, sluitingsdagen en dergelijke) werden in de gang naast de glazen deur opgehangen. Wanneer een vader of moeder zijn of haar peuter kwam halen en wanneer de peuter spontaan naar de deur liep om de ouder te verwelkomen, hoefde die geeneens een stap in de leefgroep te zetten. Wellicht dachten heel wat ouders dat dit ook de bedoeling was. Bovendien waren sommige van de allochtone ouders weinig vertrouwd met het Nederlands. Gedurende één maand werd een experiment opgezet: er werd een ander circuit aangelegd en bij enkele ouders (die opvielen door hun zogenaamde lage betrokkenheid) had het personeel de opdracht om telkens de ouder zijn of haar kind kwam halen, ten minste iets te vertellen over de dag én iets te vragen. Eén van de opvoedsters, die zowel Nederlands, Arabisch als Berbers sprak, gebruikte haar meertaligheid wanneer zij de indruk had dat dit nuttig was, maar lette erop elk anderstalig gesprek met ouders ter plaatse grondig te tolken voor haar collega. Zo konden de ouders zien dat alle opvoedsters die informatie op prijs stelden. Na één maand bleek de visie van de opvoeders op de 'ongeïnteresseerde' ouders totaal veranderd.²⁰